

plan. Men mocht blij zijn dat er ten minste nog aan kon worden gewerkt!

Zo was in hoofdzaak en in grote lijnen hetgeen zich afspeelde voor en tijdens de grondlegging van wat nu nog altijd, enigszins vuil en verweerd geworden, het Stadhuis is van deze weer herrezen stad na twee Wereldoorlogen.

Wij kunnen tenslotte en dat lijkt me enigszins belangrijk uit een wereldhistorisch oogpunt, de vraag stellen hoe wij dit alles nu zien, nu meer dan veertig jaar na de geboorte – bijna een halve eeuw – zijn verlopen.

Belangrijk uit een wereldhistorisch oogpunt, omdat wij nu toch wel zo wijs zijn geworden, om in te zien dat ook de geschiedenis van deze onze stad en van dit haar meest representatieve gebouw – en vromere eeuwen was het de Kerk – niet meer is los te maken, niet meer te bezien is dan uit het oogpunt van die wereldgeschiedenis.

Wat thans in verre continenten en op duizenden mijlen van ons af gebeurt of niet gebeurt, bepaalt ook ons lot en het lot dezer stad en van dit stadhuis. Door een soort wonder is het in 1940 gespaard. Een volgende ramp zou het bijna zeker niet overleven.

De kijk nu op wat er zich in 1913 afspeelde bij de conceptie van dit ons Stadhuis wordt bepaald door ons uiteraard subjectief inzicht in de wereldhistorische betekenis der gebeurtenissen sinds 1913.

Immers één ding staat vast: de tijdgenoten dier gebeurtenissen, de stichters ende bestrijders van het Stadhuis, dat toen werd geboren, hadden een geheel andere kijk op wat er gebeurde, op wat zij zagen en hoopten, dan wij, dan ondergetekende althans, die deze halve eeuw met bewustzijn heeft beleefd.

Het is moeilijk, misschien zelfs ondoenlijk om het tijdvak, de jaren vóór 1914, waarin het Stadhuis ontstond, nu reeds in een historisch verband te overzien en te rangschikken. Wij staan er nog te dicht bij. Het moet om een historisch voorbeeld aan te halen, gemakkelijker zijn geweest voor iemand, die in 1815, na de slag bij Waterloo, terugzag op de jaren vóór 1789, en die toen in 1789 reeds volwassen was, het verschil in tijdsperiode vóór 1789 en na 1815 te overzien, dan het m.i. voor ons nu is het onderscheid te zien tussen 1913 en de jaren na 1945.